

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Beklentileri

Mustafa BEKTAŞ¹ & Asena AYVAZ²

Özet- Bu çalışmanın amacı, Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından, uygulama öğretmeninden, uygulama okulu koordinatöründen, uygulama okulundan, akranlarından, uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden, uygulama okulundaki öğrencilerden, öğretmen yetiştirme programından ve öğretmenlik uygulaması paydaşlarından beklentilerini ortaya koymaktır. Araştırma Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi'nde bulunan 88'i Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı (ABD), 65'i İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD, 73'ü İlköğretim Matematik Öğretmenliği ABD, 59'u İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD, 73'ü Türkçe Öğretmenliği ABD ve 80'i Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ABD'sinde öğrenim gören Öğretmenlik Uygulaması dersini almamış toplam 438 öğrenci ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasından Beklentileri" anketi kullanılmıştır. 85 maddelik anketin Cronbach Alpha katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Verilerin yüzde ve frekans dağılımlarına bakılmış ve frekans dağılımları ki-kare testi ile .05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden, uygulama okulu koordinatöründen, uygulama okulundan, akranlarından, öğretmen yetiştirme programından ve öğretmenlik uygulaması paydaşlarından beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre anlamlı farklılık gösterdiği ancak uygulama öğretim elemanından, uygulama okulunda çalışan diğer öğretmenlerden ve uygulama okulundaki öğrencilerden beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen yetiştirme, öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayı, beklenti.

Abstract-The Expectations of Student Teachers about Teaching Practice. The aim of this research is to determine the expectations of student teachers from university supervisor, cooperating teacher, practice school coordinator, practice school, peer, other teachers who work in the practice school, students who go to practice school, teacher training program and stakeholders in teaching practice. The population of the study was comprised of a total of 438 students from Sakarya University Education Faculty and of which 88 students from Classroom Teaching Department, 65 students from Science Teaching Department, 73 students from Elementary Mathematics Teaching Department, 59 students from Social Sciences Teaching Department, 73 students from Turkish Language Teaching Department and 80 students from Computer and Instructional Technology Teaching Department. The students comprising the population had not taken the teaching practice when the instrument was applied. "Students Teachers' Expectations of Teaching Practice" survey was used as data collection tool. The Cronbach Alpha coefficient of this 85 items survey was found to be .94. Percentage and frequency distribution tables were used for analyzing the data and frequency distributions were tested by chi-square test at the .05 meaningfulness level. As a result, a significant difference was found between the expectations of student teachers from cooperating teacher, practice school coordinator, practice school, peer, teacher training program, stakeholders in teaching practice in terms of their department. However, no significant difference was found between the expectations of student teachers from university supervisor, other teachers who work at practice school, students who go to practice school in terms of their department.

Keywords: Teacher training, teaching practice, pre-service teacher, expectation.

Giriş

Bir toplumun var olabilmesi ve gelişerek varlığını sürdürebilmesi için eğitime gerekli önemi vermesi şarttır. Eğitimin nitelikli olmasına katkı sağlayan en önemli unsurlardan biri, bireyin nitelikli şekilde biçimlenmesinde sorumluluk sahibi olan öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri bir toplumun gelişmesini etkileyecek en önemli kurumlar arasında yer almaktadır. Öğretmen yetiştirme tarih içerisinde değişik aşamalardan geçmiş ve toplumda meydana gelen değişimlerden etkilenmiştir.

Öğretmenlerin yetiştirilmesinde dünyaca kabul görmüş iki yaklaşım vardır. Bunlardan biri kuram-uygulama yaklaşımı, diğeri ise uygulama-kuram yaklaşımıdır. Bu yaklaşımlardan kuram-uygulama yaklaşımını eğitimciler tarafından, öğretmenlerin hizmet öncesi almış oldukları eğitimin teoriye dayalı olması ve alınan bu teorik bilgilerin gerçek sınıf ortamında öğrenme etkinlikleri ile ilişkilendirilmeden verilmesi olarak nitelendirilmektedir (Azar, 2003; Çepni ve Azar, 1995; Güzel, Berber, & Oral, 2010). Uygulama-kuram yaklaşımına göre ise öğretmen yetiştirme programlarında yer alan kuramsal bilgi bakımından zenginleştirilmiş derslerden ziyade sınıf içi uygulamaları içeren çalışmalara daha çok zaman ayrılmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır (Azar, 2003).

Türkiye'de uygulanan kuramsal yaklaşım incelendiğinde, varolan programların öğretmen adaylarına mesleklerinde ya kullanılmayan ya da az kullanılan kuramsal bilgilerden başka bir şey kazandıramayacağı görülmüştür (Güzel, Berber, & Oral, 2010). Bunun için 1994–1997 yılları arasında YÖK/DB: MEGP

¹Yrd.Doç.Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD, mbektas@sakarya.edu.tr.

²Arş.Gör., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD, aayvaz@sakarya.edu.tr.

projesi çerçevesinde öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri konusunda pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Türkiye’de öğretmen yetiştirme lisans programlarında yer alan derslerin genel kültür, alan bilgisi ve meslek bilgisi olmak üzere üç kategoriden oluşması kararlaştırılmıştır. Yapılan çalışmalar içerisinde “Fakülte-Okul İş Birliği Modeli” olarak adlandırılan çalışma da yer almaktadır. Bu programda okul uygulama çalışmalarında eğitim fakültesi, uygulama okulu ve Milli Eğitim Müdürlüğü olmak üzere üç paydaş bulunmaktadır. Bu model ile sözü edilen paydaşlar arasındaki işbirliğini geliştirmek amaçlanmıştır.

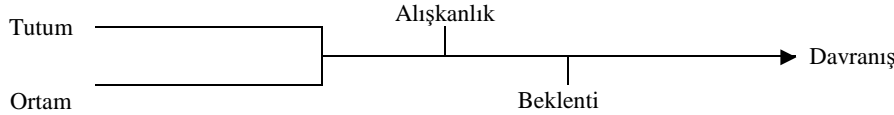
İşbirliği ve dayanışma becerileri, iş dünyası alnında olduğu gibi eğitim alanında da giderek daha büyük bir önem kazanmaktadır (Liliane ve Collette, 2009). Bu iş birliği öğretmen yetiştirme programında da önem kazanmıştır. Öğretmen yetiştirme programının en önemli aşamalarından biri uygulama deneyimidir. Öğretmen adayı bu uygulama deneyimini uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının işbirliği ile gerçekleştirmektedir (Barnes, 2010).

Türkiye’de uygulama çalışmaları 2006–2007 yılında yapılan değişiklikle Okul Deneyimi, Öğretmenlik Uygulaması I ve Öğretmenlik Uygulaması II biçiminde programda yerini almıştır. Öğretmen adayı uygulama çalışmaları sayesinde öğretme-öğrenme sürecine etkin bir biçimde katılarak kuramsal bilgilerini gerçek ortamlarda sınama olanağı bulmaktadır. Öğretmenlik uygulamasının gerçek ortamı okuldur (Yök/Dünya Bankası, 1998). Öğretmen adayları, öğretmenlik becerilerini geliştirmek ve mesleğin inceliklerini kavrayabilmek için okul ortamında bulunmaları gerekmektedir.

Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adayına okul ortamında planlama, uygulama ve değerlendirme yapma ile ilgili deneyim edinme olanağı sunulmaktadır. Bu olanaklar öğretmen adayına, öğrencilikten profesyonel eğitimciliğe doğru bir geçiş yapmasını sağlamaktadır (Hope College, t.y.). Gültekin’in (1993) belirttiği gibi, nasıl bir avukat adayı uygulamasını yapmadan ve mahkemeye girmeden avukatlık belgesi alamıyor ya da bir doktor adayı hastanede hasta ile karşı karşıya gelmeden doktor olamıyorsa, bir öğretmen adayının da uygulama etkinliğinde bulunmaksızın öğretmen olması düşünülemez. Bu nedenle belli kuramsal bilgileri edinen öğretmen adayının okul ortamında gözlem yapması, öğretim etkinliğini planlaması ve öğretimi gerçekleştirmesi öğretmen eğitimi programlarında önemli bir yere sahiptir.

Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adaylarından beklenen davranışlar arasında öğretmen adayının edindiği bilgi ve becerileri okul ortamında uygulamaya koyması ve geliştirmesi yer almaktadır. Öğretmen adaylarının sergileyeceği davranış; tutum, ortam, alışkanlık ve beklentilerden etkilenmektedir.

Şekil 1: Tutum, Ortam, Alışkanlık, Beklenti, Davranış İlişkisi

Kaynak: Ünlü, 2004, s. 74

Şekil 1’de görüldüğü gibi davranış, dört etkenin karmaşık etkileşimi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu dört etkenin tümü aynı doğrultuda ya da birbiri ile tutarlı ise beklenen davranış gerçekleşecektir. Buna karşılık bu etmenler birbirleriyle tutarsızlık gösteriyorsa, beklenen davranış düşük düzeyde gerçekleşecek ya da hiç gerçekleşmeyecektir. Buradan da anlaşılacağı üzere belirli bir davranışın görülmesi o davranışın altında yatan tutumun güç derecesiyle, ortam engelinin gücü arasındaki etkileşimin bir sonucu olup aynı zamanda alışkanlık ve beklenti gibi etkenlerin de etkisindedir (Ünlü, 2004).

Uygulama çalışmaları boyunca öğretmen adaylarının beklentileri, uygulama çalışmalarında beklenen davranışla aynı doğrultuda ve tutarlı ise beklenen davranış gerçekleşmekte ve okul uygulama çalışmalarından istenen sonuçlar elde edilmektedir. Eğer öğretmen adaylarının beklentileri, öğretmenlik uygulaması çalışmalarında beklenen davranışla aynı doğrultuda değil ya da tutarsız ise beklenen davranış daha düşük düzeyde gerçekleşmekte ve öğretmenlik uygulaması çalışmalarından istenen verim elde edilememektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarından beklentilerinin belirlenmesi başarılı bir uygulama için önem taşımaktadır.

Araştırmalar genellikle öğretmen adaylarının uygulamalarda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlar için çözüm önerileri (Akkoc, 2003; Bağcıoğlu, 1997; Dursun & Kuzu, 2008; Gökçe & Demirhan, 2005; Güven, 2004; Kiraz & Uyangör 1999; Parker, 2008; Silay & Gök, 2004), uygulamalara yönelik görüşleri ve deneyimleri (Alaz & Konur, 2009; Baştürk, 2007; Eraslan, 2009) üzerine yoğunlaşmıştır. Türkiye’de yapılan öğretmen adaylarının uygulamalardan beklentilerini konu alan çalışmalar (Çelikkaya, 2011; Sağ, 2008; Yeşil & Çalışkan, 2006) ise sınırlı sayıdadır.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

Öğretmenlik uygulaması çalışmaları kapsamında pek çok beklenti içinde olan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri ABD'sine göre beklentilerinin belirlenmesi ve bu beklentilerin dikkate alınması, uygulama çalışmalarından elde edilecek verimin en üst düzeyde olmasına ve yaşanan sorunlara daha doğru çözümler üretilmesine katkı sağlayacak olması çalışmanın önemini arttırmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretmen adaylarının beklentilerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretmen adaylarının,

1. Uygulama öğretim elemanından beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Uygulama öğretmeninden beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Uygulama okulu koordinatöründen beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Uygulama okulundan beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Akranlarından beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Uygulama okulundaki öğrencilerden beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
8. Öğretmen yetiştirme programından beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
9. Öğretmen yetiştirme öğretmenlik uygulaması paydaşlarından beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracının geliştirilmesi ve uygulanması, verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentilerini betimlemeye yönelik olduğu için araştırmada genel tarama modellerinden tekil tarama modeli tercih edilmiştir. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Ayrıca tekil tarama modelleri değişkenlerin tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının belirlenmesi amacıyla kullanılır (Karasar, 2004).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Sınıf Öğretmenliği Eğitimi (SNE), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi (SBE), İlköğretim Matematik Öğretmenliği Eğitimi (İME), Fen Bilgisi Öğretmenliği Eğitimi (FBE), Türkçe Öğretmenliği Eğitimi (TRE), Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) ABD'lerinde henüz öğretmenlik uygulaması dersini almamış 4. sınıfa giden 537 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun/kazara örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir.

Tablo 1:Evren ve Örneklemdeki Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri ABD'ye Göre Dağılımları

ABD	Evrendeki Öğretmen Adayı Sayısı	Örneklemdeki Öğretmen Adayı Sayısı
SNE	99	88
FBE	76	65
İME	78	73
SBE	92	59
TRE	93	73
BÖTE	99	80
Toplam	537	438

Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde henüz öğretmenlik uygulaması dersini almamış 4. sınıfa giden Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD'den (SNE) 88, Fen Bilgisi Öğretmenliği Eğitimi ABD'den (FBE) 65, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Eğitiminin ABD'den (İME) 73, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi ABD'den (SBE) 59, Türkçe Öğretmenliği

Eğitimi ABD'den (TRE) 73, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD'den (BÖTE) 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Veri toplama aracı olarak “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Beklentileri” anketi kullanılmıştır. Geliştirilen anketin ilk bölümünde öğrencilerin öğrenim gördüğü bölümü belirlemeye yönelik bir soru, ikinci bölümünde ise öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentilerini belirlemeye yönelik 84 madde bulunmaktadır. Anket öğretmen adayının uygulama öğretim elemanından, uygulama öğretmeninden, uygulama okulundan, uygulama okulu koordinatöründen, akranlarından, uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden, uygulama okulundaki öğrencilerden, uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen yetiştirme programından ve öğretmenlik uygulaması paydaşlarından olmak üzere 9 farklı alt boyuta yönelik beklentilerini ortaya koymaktadır. Ankette bulunan her madde için dereceleme “Beklemem (1)” ve “Beklerim (2)” biçiminde yapılmıştır.

Anket hazırlanırken önce madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzundan madde seçimi, kapsam geçerliliği ve görünüş geçerliliği için uzmanlara başvurulmuştur. Uzman görüşü alınarak hazırlanan anket formu ön uygulama için 50 öğretmen adayına uygulanarak biçim ve içerik yönünden anlaşılmayan sorular yeniden düzenlenmiş ve ankete son biçimi verilmiştir. Anketin Cronbach alpha katsayısı ise .94 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veriler, anketin araştırmacılar tarafından öğretmen adaylarına elden dağıtılıp toplanması ile elde edilmiştir. İstatistiksel işlemlerde .05 anlamlılık düzeyi temel alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 13.0 paket programı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının beklenti dağılımlarını ortaya koymada frekans değerleri, beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre değişimini ortaya koymada ise ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular ve yoruma yer verilmiştir. Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından beklenti düzeyleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanından Beklentilerinin Dağılımı

Uygulama Öğretim Elemanım,	1		2	
	f	%	f	%
1. Dersi yürüten diğer öğretim elemanları ile iş birliği içinde olmalıdır.	39	8.9	399	91.1
2. Dersin amaç, içerik, kapsam ve değerlendirmesiyle ilgili bilgi vermelidir.	23	5.3	415	94.7
3. Düzenli görüşme saatleri planlamalıdır.	71	16.2	367	83.8
4. Uygulama etkinlikleri öncesinde, uygulama öğretmeniyle beni tanıştırmalıdır.	94	21.5	344	78.5
5. Uygulamalarımda bana rehberlik yapmalıdır.	55	12.6	383	87.4
6. Uygulamalarımı gözlemeye geleceği zaman haberim olmalıdır.	92	21.0	346	79.0
7. Dönütleri zamanında vermelidir.	29	6.6	409	93.4
8. Süreç içinde uygulamalarım hakkında ara değerlendirmeler yapmalıdır.	91	20.8	347	79.2

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo 2'ye göre uygulama öğretim elemanından öğretmen adaylarının %94.7'si dersin amaç, içerik, kapsam ve değerlendirmesiyle ilgili bilgi vermesini, %93.4'ü dönütleri zamanında vermesini, %91.1'i dersi yürüten diğer öğretim elemanları ile iş birliği içinde olmasını, %84.7'si uygulamalarında kendisine rehberlik yapmasını, %83.8'i düzenli görüşme saatleri planlamasını, %79.2'si süreç içinde uygulamaları hakkında ara değerlendirmeler yapmasını, %79'u uygulamalarını gözlemeye geleceği zaman haber vermesini, %78.5'i uygulama etkinlikleri öncesinde, uygulama öğretmeniyle kendisini tanıştırmasını beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından beklentileri öğrenim gördükleri ABD'ye göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Uygulama öğretim elemanından SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları “Uygulama etkinlikleri öncesinde, uygulama öğretmeniyle beni tanıştırmalıdır ve dönütleri zamanında vermelidir”, FBE, İME ve BÖTE'de öğrenim gören öğretmen adayları “Dersin amaç, içerik, kapsam ve değerlendirmesiyle ilgili bilgi vermelidir”, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları “Uygulamalarımda bana rehberlik yapmalıdır, uygulamalarımı gözlemeye geleceği zaman haberim olmalıdır ve dönütleri zamanında vermelidir”, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları “Dersi yürüten diğer öğretim elemanları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

ile iş birliği içinde olmalıdır ve dönütleri zamanında vermelidir” beklentilerini ağırlıklı olarak tercih ettikleri bulunmuştur.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanından Beklentilerinin Öğrenim Gördüğü ABD'ye Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2		
M1	f 5	83	10	55	8	65	7	52	4	69	5	75	7.26	.202
	% 5.7	94.3	15.4	84.6	11.0	89.0	11.9	88.1	5.5	94.5	6.3	93.8		
M2	f 4	84	4	61	2	71	6	53	6	67	1	79	7.86	.164
	% 4.5	95.5	6.2	93.8	2.7	97.3	10.2	89.8	8.2	91.8	1.3	98.8		
M3	f 12	76	9	56	12	61	6	53	11	62	21	59	8.29	.141
	% 13.6	86.4	13.8	86.2	16.4	83.6	10.2	89.8	15.1	84.9	26.3	73.8		
M4	f 19	69	20	45	21	52	9	50	13	60	12	68	9.56	.089
	% 21.6	78.4	30.8	69.2	28.8	71.2	15.3	84.7	17.8	82.2	15.0	85.0		
M5	f 7	81	10	55	10	63	5	54	7	66	16	64	7.78	.169
	% 8.0	92.0	15.4	84.6	13.7	86.3	8.5	91.5	9.6	90.4	20.0	80.0		
M6	f 18	70	13	52	17	56	5	54	15	58	24	56	9.78	.082
	% 20.5	79.5	20.0	80.0	23.3	76.7	8.5	91.5	20.5	79.5	30.0	70.0		
M7	f 4	84	7	58	5	68	5	54	4	69	4	76	3.25	.661
	% 4.5	95.5	10.8	89.2	6.8	93.2	8.5	91.5	5.5	94.5	5.0	95.0		
M8	f 15	73	15	50	16	57	13	46	14	59	18	62	1.33	.932
	% 17.0	83.0	23.1	76.9	21.9	78.1	22.0	78.0	19.2	80.8	22.5	77.5		

1: Beklemem 2: Beklerim sd:5

Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden beklenti düzeyleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeninden Beklentilerinin Dağılımı

Uygulama Öğretmenim,	1		2	
	f	%	f	%
9. Okuldaki diğer uygulama öğretmenleri ile iş birliği içinde olmalıdır.	126	28.8	312	71.2
10. Düzenli görüşme saatleri planlamalıdır.	98	22.4	340	77.6
11. Diğer öğretmen ve diğer okul personeli ile beni bir öğretmen olarak tanıştırmalıdır.	70	16.0	368	84.0
12. Uygulama yapacağım sınıfın öğrencileriyle beni bir öğretmen olarak tanıştırmalıdır.	21	4.8	417	95.2
13. Uygulama yapacağım sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları hakkında bana bilgi vermelidir.	62	14.2	376	85.8
14. Uygulama yapacağım sınıftaki öğrencilerin alışmış olduğu öğretmen profili hakkında bilgi vermelidir.	92	21.0	346	79.0
15. Okulda bulunan bilişim teknolojileri hakkında bana bilgi vermelidir.	70	16.0	368	84.0
16. Eğitim-öğretim etkinliklerini planlamamda yardımcı olmalıdır	43	9.8	395	90.2
17. İşlemeyi planladığım dersle ilgili örnek etkinlikler göstermelidir.	48	11.0	390	89.0
18. Hazırladığım ders planlarını ve araçlarını kontrol etmelidir.	87	19.9	351	80.1
19. Derste gerekli olacak araç-gereçleri edinmemde yardımcı olmalıdır.	50	11.4	388	88.6
20. Ben ders işlerken beni gözlemlemelidir.	154	35.2	284	64.8
21. İşlediğim her dersin sonunda bana dönüt vermelidir.	96	21.9	342	78.1
22. Gerek duyduğumda öğretim ilke, yöntem ve tekniklerinin seçiminde bana rehberlik etmelidir.	51	11.6	387	88.4
23. Beni okulda bulunan değişik ortamlarda (öğretmenler odası, okul bahçesi vb.) gözlemlemelidir.	265	60.5	173	39.5
24. Sınıf yönetimi ile ilgili bana ipuçları vermelidir.	36	8.2	402	91.8
25. Eleştirilerini sınıf ortamında (öğrencilerin yanında) yapmamalıdır.	72	16.4	366	83.6
26. Yapıcı bir şekilde eleştiri yapmalıdır.	34	7.8	404	92.2
27. Eğitim-öğretim etkinliklerimi değerlendirmelidir.	56	12.8	382	87.2
28. Kişisel özelliklerimi (hoşgörülü olma, sorumluluk sahibi olma vb.) değerlendirmelidir.	176	40.2	262	59.8
Uygulama Öğretmenim,	1		2	
	f	%	f	%
29. Değerlendirme sonuçlarım hakkında beni bilgilendirmelidir.	24	5.5	414	94.5
30. Her bir öğretmen adayı için ayrı rapor tutmalıdır.	85	19.4	353	80.6
31. Değerlendirme formlarını öğretim elemanına doğrudan ulaştırmalıdır.	176	40.2	262	59.8
32. Sabırlı olmalıdır.	18	4.1	420	95.9
33. Objektif olmalıdır.	10	2.3	428	97.7
34. Anlayışlı olmalıdır.	11	2.5	427	97.5

35. Samimi olmalıdır.	20	4.6	418	95.4
36. İlgili olmalıdır.	15	3.4	423	96.6
37. Doğal olmalıdır.	16	3.7	422	96.3
38. Etkili iletişim kurma becerisine sahip olmalıdır.	15	3.4	422	96.3
39. Etkili dinleme becerisine sahip olmalıdır.	21	4.8	417	95.2
40. Diğer öğretmen adayı arkadaşlarıyla özel diyalog kurmamalıdır.	192	43.8	246	56.2
41. Diğer öğretmen adayı arkadaşlarıyla gizli diyalog kurmamalıdır.	125	28.5	313	71.5
42. Beni meslektaş olarak görmelidir.	32	7.3	406	92.7
43. Nitelikli bir öğretmen modeli olmalıdır.	20	4.6	418	95.4
44. Olumlu ve cesaret veren bir tutuma sahip olmalıdır.	20	4.6	418	95.4
45. Deneyimlerini yansıtmaya istekli olmalıdır.	17	3.9	421	96.1
46. Neyin, nasıl öğretileceği konusunda görüşlerini bildirmeye hevesli olmalıdır.	25	5.7	413	94.3
47. Uygulamalarıyla ilgili bir şeyler yanlış gittiğinde alternatif çözümler üretebilmelidir.	24	5.5	414	94.5
48. Uygulama öğretmeni olma ile ilgili eğitim almış olmalıdır.	67	15.3	371	84.7

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının % 90 ve üstünün uygulama öğretmeninden objektif, anlayışlı, sabırlı ve samimi gibi kişisel özelliklerinin olmasını, kendisini bir meslektaş olarak görüp öğrencilere de öğretmen olarak tanıştırmasını, rol model olmasını, model olurken hevesli olmasını, neyin, nasıl öğretileceği konusunda görüşlerini bildirmesini, eğitim-öğretim etkinliklerini planlamasında kendisine yardımcı olmasını, hazırladığı ders planlarını ve araçlarını kontrol edip dönüt verirken yapıcı olmasını, değerlendirme sonuçları hakkında kendisine bilgi vermesini beklemektedir.

Öğretmen adaylarının %80 ile %89 arasında değişen oranla uygulama öğretmeninden düzenli görüşme saatleri ve okuldaki diğer uygulama öğretmenleri ile iş birliği içinde olması gibi planlamalar yapmasını, uygulama yapacağı sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları ve alışmış oldukları öğretmen profili gibi konularda bilgilendirme yapmasını, işlemeyi planladığı dersle ilgili örnek etkinlikler göstermesini, hazırladığı ders planlarını ve araçlarını kontrol edip gerekli olacak araç-gereçleri edinmesinde yardımcı olmasını, eleştirilerini sınıf ortamında yapmayarak işlediği her dersin sonunda dönüt vermesini, her bir öğretmen adayı için ayrı rapor tutarak eğitim-öğretim etkinliklerini değerlendirmesini ve uygulama öğretmeni olma ile ilgili eğitim almış olmasını beklemektedir.

Öğretmen adaylarının %70 ile % 79 arasında değişen oranla uygulama öğretmeninden ders işlerken kendisini gözlemlemesini, kişisel özelliklerini değerlendirmesini, değerlendirme formlarının uygulama öğretim elemanına doğrudan ulaştırmasını ve diğer öğretmen adayları ile gizli diyalog kurmasını beklemektedir. Öğretmen adaylarının yaklaşık % 40'ı uygulama öğretmeninden okulda bulunan değişik ortamlarda kendisini gözlemlemesini beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeninden Beklentilerinin Öğrenim Gördüğü Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M9	f	21	67	29	36	20	53	19	40	20	53	17	63	11.7	.039
	%	23.9	76.1	44.6	55.4	27.4	72.6	32.2	67.8	27.4	72.6	21.3	78.8		
M10	f	21	67	18	47	19	54	10	49	12	61	18	62	4.2	.519
	%	23.9	76.1	27.7	72.3	26.0	74.0	16.9	83.1	16.4	83.6	22.5	77.5		
M11	f	12	76	18	47	13	60	5	54	9	64	13	67	10.4	.065
	%	13.6	86.4	27.7	72.3	17.8	82.2	8.5	91.5	12.3	87.7	16.3	83.8		
M12	f	3	85	4	61	5	68	3	56	3	70	3	77	1.6	.903
	%	3.4	96.6	6.2	93.8	6.8	93.2	5.1	94.9	4.1	95.9	3.8	96.3		
M13	f	2	86	11	54	9	64	12	47	11	62	17	63	16.1	.007
	%	2.3	97.7	16.9	83.1	12.3	87.7	20.3	79.7	15.1	84.9	21.3	78.8		
M14	f	13	75	11	54	21	52	13	46	13	60	21	59	7.18	.208
	%	14.8	85.2	16.9	83.1	28.8	71.2	22.0	78.0	17.8	82.2	26.3	73.8		
M15	f	8	80	6	59	18	55	9	50	20	53	9	71	17.9	.003
	%	9.1	90.9	9.2	90.8	24.7	75.3	15.3	84.7	27.4	72.6	11.3	88.8		
M16	f	16	72	2	63	5	68	5	54	7	66	8	72	11.1	.049
	%	18.2	81.8	3.1	96.9	6.8	93.2	8.5	91.5	9.6	90.4	10.0	90.0		
M17	f	15	73	8	57	5	68	4	55	6	67	10	70	6.5	.257
	%	17.0	83.0	12.3	87.7	6.8	93.2	6.8	93.2	8.2	91.8	12.5	87.5		

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

M18	f	21	67	14	51	12	61	7	52	12	61	21	59	6.5	.261
	%	23.9	76.1	21.5	78.5	16.4	83.6	11.9	88.1	16.4	83.6	26.3	73.8		
M19	f	13	75	5	60	8	65	4	55	10	63	10	70	3.6	.607
	%	14.8	85.2	7.7	92.3	11.0	89.0	6.8	93.2	13.7	86.3	12.5	87.5		
M20	f	30	58	18	47	21	52	24	35	25	48	36	44	7.2	.209
	%	34.1	65.9	27.7	72.3	28.8	71.2	40.7	59.3	34.2	65.8	45.0	55.0		
M21	f	14	74	9	56	18	55	13	46	13	60	29	51	15.0	.010
	%	15.9	84.1	13.8	86.2	24.7	75.3	22.0	78.0	17.8	82.2	36.3	63.8		
M22	f	11	77	5	60	8	65	6	53	5	68	16	64	8.3	.142
	%	12.5	87.5	7.7	92.3	11.0	89.0	10.2	89.8	6.8	93.2	20.0	80.0		
M23	f	46	42	46	19	52	21	29	30	37	36	55	25	17.3	.004
	%	52.3	47.7	70.8	29.2	71.2	28.8	49.2	50.8	50.7	49.3	68.8	31.3		
M24	f	4	84	7	58	3	70	4	55	2	71	16	64	21.6	.001
	%	4.5	95.5	10.8	89.2	4.1	95.9	6.8	93.2	2.7	97.3	20.0	80.0		
M25	f	12	76	14	51	8	65	14	45	8	65	16	64	7.95	.159
	%	13.6	86.4	21.5	78.5	11.0	89.0	23.7	76.3	11.0	89.0	20.0	80.0		
M26	f	3	85	9	56	4	69	5	54	5	68	8	72	6.91	.228
	%	3.4	96.6	13.8	86.2	5.5	94.5	8.5	91.5	6.8	93.2	10.0	90.0		
M27	f	8	80	7	58	12	61	7	52	9	64	13	67	3.11	.683
	%	9.1	90.9	10.8	89.2	16.4	83.6	11.9	88.1	12.3	87.7	16.3	83.8		
M28	f	26	62	36	29	37	36	14	45	26	47	37	43	22.3	.000
	%	29.5	70.5	55.4	44.6	50.7	49.3	23.7	76.3	35.6	64.4	46.3	53.8		
M29	f	4	84	4	61	3	70	5	54	2	71	6	74	3.2	.672
	%	4.5	95.5	6.2	93.8	4.1	95.9	8.5	91.5	2.7	97.3	7.5	92.5		
M30	f	13	75	14	51	12	61	13	46	18	55	15	65	3.4	.642
	%	14.8	85.2	21.5	78.5	16.4	83.6	22.0	78.0	24.7	75.3	18.8	81.3		
M31	f	34	54	29	36	45	28	14	45	21	52	33	47	25.3	.000
	%	38.6	61.4	44.6	55.4	61.6	38.4	23.7	76.3	28.8	71.2	41.3	58.8		
M32	f	1	87	4	61	4	69	4	55	2	71	3	77	4.5	.486
	%	1.1	98.9	6.2	93.8	5.5	94.5	6.8	93.2	2.7	97.3	3.8	96.3		
M33	f	0	88	1	64	2	71	2	57	1	72	4	76	5.5	.355
	%	0	100	1.5	98.5	2.7	97.3	3.4	96.6	1.4	98.6	5.0	95.0		
M34	f	1	87	1	64	1	72	2	57	2	71	4	76	3.6	.617
	%	1.1	98.9	1.5	98.5	1.4	98.6	3.4	96.6	2.7	97.3	5.0	95.0		
M35	f	3	85	5	60	4	69	2	57	3	70	3	77	2.2	.819
	%	3.4	96.6	7.7	92.3	5.5	94.5	3.4	96.6	4.1	95.9	3.8	96.3		
M36	f	0	88	3	62	2	71	2	57	3	70	5	75	5.5	.354
	%	0	100	4.6	95.4	2.7	97.3	3.4	96.6	4.1	95.9	6.3	93.8		
M37	f	3	85	0	65	2	71	1	58	3	70	7	73	9.2	.100
	%	3.4	96.6	0	100	2.7	97.3	1.7	98.3	4.1	95.9	8.8	91.3		
M38	f	2	85	1	64	4	69	1	58	3	70	4	76	7.2	.708
	%	2.3	96.6	1.5	98.5	5.5	94.5	1.7	98.3	4.1	95.9	5.0	95.0		
M39	f	3	85	2	63	3	70	0	59	6	67	7	73	8.5	.133
	%	3.4	96.6	3.1	96.9	4.1	95.9	0	100	8.2	91.8	8.8	91.3		
M40	f	31	57	29	36	48	25	23	36	25	48	36	44	20.2	.001
	%	35.2	64.8	44.6	55.4	65.8	34.2	39.0	61.0	34.2	65.8	45.0	55.0		
M41	f	19	69	17	48	33	40	19	40	17	56	20	60	14.1	.015
	%	21.6	78.4	26.2	73.8	45.2	54.8	32.2	67.8	23.3	76.7	25.0	75.0		
M42	f	3	85	8	57	5	68	3	56	7	66	6	74	5.4	.370
	%	3.4	96.6	12.3	87.7	6.8	93.2	5.1	94.9	9.6	90.4	7.5	92.5		
M43	f	3	85	4	61	2	71	3	56	3	70	5	75	1.8	.876
	%	3.4	96.6	6.2	93.8	2.7	97.3	5.1	94.9	4.1	95.9	6.3	93.8		
M44	f	2	86	4	61	3	70	3	56	2	71	6	74	3.7	.601
	%	2.3	97.7	6.2	93.8	4.1	95.9	5.1	94.9	2.7	97.3	7.5	92.5		
M45	f	1	87	3	62	2	71	4	55	1	72	6	74	7.5	.186
	%	1.1	98.9	4.6	95.4	2.7	97.3	6.8	93.2	1.4	98.6	7.5	92.5		
Madde		SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p
		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2		
M46	f	4	84	7	58	1	72	3	56	1	72	9	71	13.0	.023
	%	4.5	95.5	10.8	89.2	1.4	98.6	5.1	94.9	1.4	98.6	11.3	88.8		
M47	f	3	85	4	61	3	70	4	55	1	72	9	71	8.8	.119
	%	3.4	96.6	6.2	93.8	4.1	95.9	6.8	93.2	1.4	98.6	11.3	88.8		
M48	f	15	73	12	53	12	61	8	51	9	64	11	69	1.6	.905
	%	17.0	83.0	18.5	81.5	16.4	83.6	13.6	86.4	12.3	87.7	13.8	86.3		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden bazı beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<.05$). Yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık çıkan maddeler aşağıda verilmiştir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Okuldaki diğer uygulama öğretmenleri ile iş birliği içinde olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=11.7$, $p<.05$. Bu işbirliğinin olmasını BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %78.8'i, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %76.1'i, İME ABD'sinde ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %72.6'sı, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %67.8'i beklerken FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının yalnızca %55.4'ü beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Uygulama yapacağım sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları hakkında bana bilgi vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=16.1$, $p<.05$. Bu bilginin verilmesini İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %87.7'si, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.9'u, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %83.1'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %79.7'si, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %78.8'i beklerken SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %97.7'si beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Okulda bulunan bilişim teknolojileri hakkında bana bilgi vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=17.9$, $p<.05$. Bu bilginin verilmesini SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %90.9'u, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %90.8'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %88.8'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.7'si beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75.3'ü ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %72.6'sı beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Eğitim-öğretim etkinliklerini planlamamda yardımcı olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=11.1$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu yardımı FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %96.9'u, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %93.2'si, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %91.5'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %90.4'ü, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %90'ı beklerken SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının sadece %81.8'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “İşlediğim her dersin sonunda bana dönüt vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=15.0$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu dönütü FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %86.2'si, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.1'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %82.2'si SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %78'i, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75.3'ü beklerken BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %63.8'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Beni okulda bulunan değişik ortamlarda (öğretmenler odası, okul bahçesi vb.) gözlemlemelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=17.3$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu gözlemi SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %50.8'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %49.3'ü, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %47.7'si beklerken BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %31.3'ü, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %29.2'si ve İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %28.8'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Sınıf yönetimi ile ilgili bana ipuçları vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=21.6$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu ipucunu vermesini TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %97.3'ü, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %95.9'u, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %95.5'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %93.2'si ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %89.2'si beklerken BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %80'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Kişisel özelliklerimi (hoşgörülü olma, sorumluluk sahibi olma vb.) değerlendirmelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=22.3$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu değerlendirmeyi yapmasını SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %76.3'ü, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %70.5'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %64.4'ü beklerken BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %53.8'i, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %49.3'ü ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %44.6'sı beklemektedir.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Değerlendirme formlarını öğretim elemanına doğrudan ulaştırmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=25.3$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden değerlendirme formlarını doğrudan ulaştırmasını SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %76.3’ü, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %71.2’si, SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %61.4’ü, BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %58.8’i ve FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %55.4’ü beklerken İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %38.4’ü beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Diğer öğretmen adayı arkadaşlarımla özel diyalog kurmamalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=20.2$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu diyalogu kurmamasını SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %64.8’i, FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %55.4’ü, SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %61’i, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %65.8’i BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %55’i beklerken İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %34.2’si beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Diğer öğretmen adayı arkadaşlarımla gizli diyalog kurmamalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=14.1$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden böyle bir diyalog kurmamasını SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %78.4’ü, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %76.7’si, BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75’i, FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %73.8’i ve SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %67.8’i beklerken İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %54.8’i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “Neyin, nasıl öğretileceği konusunda görüşlerini bildirmeye hevesli olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=13.0$, $p<.05$. Uygulama öğretmeninden bu konuda hevesli olmasını İME ABD’inde ve TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %98.6’sı, SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %95.5’i, SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %94.9’u beklerken FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %89.2’si ve BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %88.8’i beklemektedir. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen beklenti düzeyleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulu Koordinatöründen Beklentilerinin Dağılımı

Uygulama Okulu Koordinatörü,	1		2	
	f	%	f	%
49. Beni uygulama öğretmenim ile tanıştırmalıdır.	39	8.9	399	91.1
50. Beni meslektaş olarak görmelidir.	25	5.7	413	94.3
51. Acil durumlarda okulun nasıl tahliye edildiği hakkında bana bilgi vermelidir.	80	18.3	358	81.7
52. Her hafta belirlenen idari ve yönetim işleri konusunda bana bilgi vermelidir.	172	39.3	266	60.7
53. Yönetimle ilgili işlemlerin yapılmasında aktif görev yardımcılığı yapabilmeme imkân vermelidir.	195	44.5	243	55.5

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo 6’ya göre uygulama okulu koordinatöründen öğretmen adaylarının %94.3’ü kendisini meslektaş olarak görmesini, %91.1’i kendisini uygulama öğretmeni ile tanıştırmasını, % 81.7’si acil durumlarda okulun nasıl tahliye edildiği hakkında bilgi vermesini, % 60.7’si her hafta belirlenen idari ve yönetim işleri konusunda bilgi vermesini, %55.5’i yönetimle ilgili işlemlerin yapılmasında aktif görev yardımcılığı yapabilme imkânı vermesini beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD’ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen bazı beklentileri öğrenim gördüğü ABD’ye göre değişiklik göstermektedir ($p<.05$). Yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık çıkan maddeler aşağıda verilmiştir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen “Acil durumlarda okulun nasıl tahliye edildiği hakkında bana bilgi vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=15.1$, $p<.05$. Uygulama okulu koordinatöründen bu bilgiyi vermesini SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %91.5’i, SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %89.8’i, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %82.2’si ve FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %81.5’i beklerken İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %74’ü ve BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %72.5’i beklemektedir.

Tablo 7: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulu Koordinatöründen Beklentilerinin Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M49	f	6	82	10	55	8	65	2	57	4	69	9	71	8.03	.155
	%	6.8	93.2	15.4	84.6	11.0	89.0	3.4	96.6	5.5	94.5	11.3	88.8		
M50	f	3	85	3	62	8	65	1	58	4	69	6	74	7.0	.221
	%	3.4	96.6	4.6	95.4	11.0	89.0	1.7	98.3	5.5	94.5	7.5	92.5		
M51	f	9	79	12	53	19	54	5	54	13	60	22	58	15.1	.010
	%	10.2	89.8	18.5	81.5	26.0	74.0	8.5	91.5	17.8	82.2	27.5	72.5		
M52	f	21	67	27	38	45	28	13	46	26	47	40	40	35.8	.000
	%	23.9	76.1	41.5	58.5	61.6	38.4	22.0	78.0	35.6	64.4	50.0	50.0		
M53	f	29	59	32	33	47	26	15	44	28	45	44	36	30.4	.000
	%	33.0	67.0	49.2	50.8	64.4	35.6	25.4	74.6	38.4	61.6	55.0	45.0		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen “Her hafta belirlenen idari ve yönetim işleri konusunda bana bilgi vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=35.8$, $p<.05$. Uygulama okulu koordinatöründen bu bilgiyi vermesini SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %78’i, SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %76.1’i, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %64.4’ü, FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %58.5’i ve BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %50’si beklerken İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %38.4’ü beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen “Yönetimle ilgili işlemlerin yapılmasında aktif görev yardımcılığı yapabilmeme imkânı vermelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=30.4$, $p<.05$. Uygulama okulu koordinatöründen bu imkanı vermesini SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %74.6’sı, SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %67’si, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %61.6’sı FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %50.8’i beklerken BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %45’i ve İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %35.6’sı beklemektedir. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının uygulama okulundan beklenti düzeyleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulundan Beklentilerinin Dağılımı

Uygulama Okulunda,	1		2	
	f	%	f	%
54. Uygulama öğretmenim ile görüşebileceğim uygun bir mekân olmalıdır.	208	47.5	230	52.5
55. Şube sayısı fazla olmalıdır.	278	63.5	160	36.5
56. Öğretmen sayısı fazla olmalıdır.	248	56.6	190	43.4
57. Genç ve kıdemli öğretmenler karma olmalıdır.	77	17.6	361	82.4
58. Sınıf mevcutları kalabalık olmamalıdır.	60	13.7	378	86.3
59. Fiziki alt yapı yeterli olmalıdır.	39	8.9	399	91.1
60. Ders araç-gereçleri yeterli olmalıdır.	25	5.7	413	94.3
61. Teknolojik alt yapı (projeksiyon, pc vb.) yeterli olmalıdır.	42	9.6	396	90.4

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo 8’e göre uygulama okulunda öğretmen adaylarının %94.3’ü, ders araç-gereçlerinin yeterli olmasını, %91.1’i fiziki alt yapının yeterli olmasını, %90.4’ü teknolojik alt yapının yeterli olmasını, %86.3’ü sınıf mevcutlarının kalabalık olmamasını, %82.4’ü genç ve kıdemli öğretmenlerin karma olmasını, %52.5’i uygulama öğretmenim ile görüşebileceği uygun bir mekân olmasını, %43.4’ü öğretmen sayısının fazla olmasını, %36.5’i şube sayısının fazla olmasını beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama okulundan beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD’ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulundan beklentileri öğrenim gördüğü ABD’ye göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<.05$). Öğretmen adaylarının uygulama okulundan “Uygulama öğretmenim ile görüşebileceğim ayrı bir mekân olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=17.5$, $p<.05$. Uygulama okulundan bu beklentiye TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %54.8’i, İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %52.1’i, SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %50’si, BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %48.8’i ve FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %38.5’i beklerken SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %74.6’sı beklemektedir.

Tablo 9: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulundan Beklentilerinin Öğrenim Gördüğü Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M54	f	44	44	40	25	35	38	15	44	33	40	41	39	17.5	.004
	%	50.0	50.0	61.5	38.5	47.9	52.1	25.4	74.6	45.2	54.8	51.3	48.8		
M55	f	45	43	49	16	53	20	28	31	47	26	56	24	20.4	.001
	%	51.1	48.9	75.4	24.6	72.6	27.4	47.5	52.5	64.4	35.6	70.0	30.0		
M56	f	44	44	42	23	47	26	25	34	43	30	47	33	10.2	.069
	%	50.0	50.0	64.6	35.4	64.4	35.6	42.4	57.6	58.9	41.1	58.8	41.3		
M57	f	16	72	17	48	8	65	11	48	7	66	18	62	10.1	.072
	%	18.2	81.8	26.2	73.8	11.0	89.0	18.6	81.4	9.6	90.4	22.5	77.5		
M58	f	12	76	11	54	14	59	8	51	7	66	8	72	4.4	.494
	%	13.6	86.4	16.9	83.1	19.2	80.8	13.6	86.4	9.6	90.4	10.0	90.0		
M59	f	9	79	6	59	11	62	5	54	2	71	6	74	7.3	.203
	%	10.2	89.8	9.2	90.8	15.1	84.9	8.5	91.5	2.7	97.3	7.5	92.5		
M60	f	5	83	5	60	6	67	2	57	1	72	6	74	5.0	.422
	%	5.7	94.3	7.7	92.3	8.2	91.8	3.4	96.6	1.4	98.6	7.5	92.5		
M61	f	10	78	7	58	12	61	3	56	6	67	4	76	7.9	.164
	%	11.4	88.6	10.8	89.2	16.4	83.6	5.1	94.9	8.2	91.8	5.0	95.0		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının uygulama okulundan “Şube sayısı fazla olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=20.4$, $p<.05$. Uygulama okulundan bu beklentiyi TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %35.6’sı, BÖTE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %30’u, İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %27.4’ü ve FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %24.6’sı beklerken SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %52.5’i ve SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %48.9’u beklemektedir. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının akranlarından beklenti düzeyleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Öğretmen Adaylarının Akranlarından Beklentilerinin Dağılımı

Akranlarım,	1		2	
	f	%	f	%
62. Derse hazırlanma aşamasında bana yardımcı olmalıdır.	73	16.7	365	83.3
63. Etkinlikleri gerçekleştirirken bana destek olmalıdır.	75	17.1	363	82.9
64. Uygulamalarımla ilgili bana dönütler vermelidir.	57	13.0	381	87.0

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo 10’a göre akranlarından öğretmen adaylarının %87’si uygulamaları ile ilgili kendisine dönütler vermesini, %83.3’ü derse hazırlanma aşamasında kendisine yardımcı olmasını, %82.9’u etkinlikleri gerçekleştirirken kendisine destek olmasını beklemektedir. Öğretmen adaylarının akranlarından beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD’ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Öğretmen Adaylarının Akranlarından Beklentilerinin Öğrenim Gördüğü Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M62	f	22	66	10	55	9	64	4	55	10	63	18	62	12.0	.034
	%	25.0	75.0	15.4	84.6	12.3	87.7	6.8	93.2	13.7	86.3	22.5	77.5		
M63	f	18	70	13	52	13	60	4	55	6	67	21	59	14.3	.014
	%	20.5	79.5	20.0	80.0	17.8	82.2	6.8	93.2	8.2	91.8	26.3	73.8		
M64	f	7	81	8	57	17	56	4	55	5	68	16	64	16.8	.005
	%	8.0	92.0	12.3	87.7	23.3	76.7	6.8	93.2	6.8	93.2	20.0	80.0		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının akranlarından beklentileri öğrenim gördüğü ABD’ye göre değişiklik göstermektedir ($p<.05$). Yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık çıkan maddeler aşağıda verilmiştir.

Öğretmen adaylarının akranlarından “Derse hazırlanma aşamasında bana yardımcı olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=12.2$, $p<.05$. Akranlarından bu yardımı SBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %93.2’si, İME ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %87.7’si, TRE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %86.3’ü, FBE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.6’sı beklerken BÖTE ABD’inde öğrenim gören

öğretmen adaylarının %77.5'i ve SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının akranlarından “*Etkinlikleri gerçekleştirirken bana destek olmalıdır*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=14.3$, $p<.05$. Akranlarından bu desteği İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %82.2'si, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %80'i, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %79.5'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %73.8'i beklerken SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %93.2'si ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %91.8'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının akranlarından “*Uygulamalarımla ilgili bana dönütler vermelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=16.8$, $p<.05$. Akranlarından bu desteği SBE ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %93.2'si, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %92'si, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %87.7'si, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %80'i beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %76.7'si beklemektedir. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden beklenti düzeyleri Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulundaki Diğer Öğretmenlerden Beklentilerinin Dağılımı

Uygulama Okulundaki Diğer Öğretmenler,	1		2	
	f	%	f	%
65. Ben öğretmenler odasını kullanırken kendimi istenilmeyen biri olarak hissettirmemelidir.	13	3.0	425	97.0
66. Beni meslektaş olarak görmelidir.	24	5.5	414	94.5
67. Tecrübe ve deneyimlerini paylaşmaya hevesli olmalıdır.	19	4.3	419	95.7

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo12'ye göre uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden öğretmen adaylarının %97'si öğretmenler odasını kullanırken kendisine istenilmeyen biriymiş gibi hissettirmemesini, %95.7'si tecrübe ve deneyimlerini paylaşmaya hevesli olmasını, %94.5'i kendisini meslektaş olarak görmesini beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 13'de gösterilmiştir.

Tablo 13: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulundaki Diğer Öğretmenlerden Beklentilerinin Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M65	f	0	88	2	63	4	69	1	58	2	71	4	76	5.8	.328
	%	0	100	3.1	96.9	5.5	94.5	1.7	98.3	2.7	97.3	5.0	95.0		
M66	f	2	86	6	59	5	68	1	58	4	69	6	74	6.0	.302
	%	2.3	97.7	9.2	90.8	6.8	93.2	1.7	98.3	5.5	94.5	7.5	92.5		
M67	f	2	86	3	62	3	70	3	56	2	71	6	74	3.4	.641
	%	2.3	97.7	4.6	95.4	4.1	95.9	5.1	94.9	2.7	97.3	7.5	92.5		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre değişiklik göstermemektedir ($p>.05$). Uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden SNE, FBE ve BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları “*Ben öğretmenler odasını kullanırken kendimi istenilmeyen biri olarak hissettirmemelidir*”, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları “*Tecrübe ve deneyimlerini paylaşmaya hevesli olmalıdır*”, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları “*Ben öğretmenler odasını kullanırken kendimi istenilmeyen biri olarak hissettirmemelidir ve beni meslektaş olarak görmelidir*”, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları ise “*Ben öğretmenler odasını kullanırken kendimi istenilmeyen biri olarak hissettirmemelidir ile tecrübe ve deneyimlerini paylaşmaya hevesli olmalıdır*” beklentilerini ağırlıklı olarak tercih ettikleri bulunmuştur. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının uygulama okulundaki öğrencilerden beklenti düzeyleri Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo14: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulundaki Öğrencilerden Beklentilerinin Dağılımı

Uygulama Okulundaki Öğrenciler,	1		2	
	f	%	f	%
68. Beni de öğretmenleri olarak görmelerini isterim.	17	3.9	421	96.1
69. Etkinliklerde verdiğim görevleri yapmalıdır.	17	3.9	421	96.1

1:Beklemem 2:Beklerim

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

Tablo14'e göre uygulama okulundaki öğrencilerden öğretmen adaylarının %96.1'i kendisini öğretmenleri olarak görmelerini ve etkinliklerde verdiği görevleri yapmalarını beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki öğrencilerinden beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15: Öğretmen Adaylarının Uygulama Okulundaki Öğrencilerden Beklentilerinin Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M68	f	0	88	3	62	2	71	1	58	6	67	5	75	9.5	.089
	%	0	100	4.6	95.4	2.7	97.3	1.7	98.3	8.2	91.8	6.3	93.8		
M69	f	3	85	5	60	2	71	2	57	1	72	4	76	4.4	.496
	%	3.4	96.6	7.7	92.3	2.7	97.3	3.4	96.6	1.4	98.6	5.0	95.0		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki öğrencilerinden beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre değişiklik göstermemektedir ($p > .05$). Uygulama okulundaki öğrencilerinden SNE ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları "Beni de öğretmenleri olarak görmelerini isterim", SBE TRE ve BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları "Etkinliklerde verdiğim görevleri yapmalıdır", beklentilerini ağırlıklı olarak tercih ederken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları ise her iki beklentiye aynı oranda tercih etmiştir. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından beklenti düzeyleri Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yetiştirme Programından Beklentilerinin Dağılımı

Öğretmen Yetiştirme Programında,	1		2	
	f	%	f	%
70. Mevcut uygulama süreleri (dönem açısından) arttırılmalıdır.	211	48.2	227	51.8
71. Uygulamalara haftada 1 gün yerine daha fazla zaman ayrılmalıdır.	232	53.0	206	47.0
72. Bir dönem sadece uygulama yapmaya yer verilmelidir.	173	39.5	265	60.5
73. Gözlem yaptığım okul ile öğretmenlik uygulaması yaptığım okul aynı olmalıdır.	154	35.2	284	64.8
74. Farklı nitelikteki (ekonomik, kültürel, sosyal vb.) okullarda uygulama yapılmasına yer verilmelidir.	88	20.1	350	79.9
75. Gruplar 1-3 öğretmen adayından oluşmalıdır.	95	21.7	343	78.3
76. Uygulama öğretmenlerinin seçiminde özen gösterilmelidir.	43	9.8	395	90.2
77. Farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapmaya yer verilmelidir.	53	12.1	385	87.9
78. Şube toplantılarına katılmaya yer verilmelidir.	146	33.3	292	66.7
79. Veli toplantılarına katılmaya yer verilmelidir.	190	43.4	248	56.6
80. Resmi törenlerde görev almaya yer verilmelidir.	242	55.3	196	44.7
81. Bayrak törenlerinde görev almaya yer verilmelidir.	242	55.3	196	44.7
82. Nöbetçi öğretmenlik yapmaya yer verilmelidir.	271	61.9	167	38.1
83. Eğitim fakültelerinin bünyesinde uygulama okulları bulunmalıdır.	81	18.5	357	81.5

1:Beklemem 2:Beklerim

Tablo 16'ya göre öğretmen yetiştirme programından öğretmen adaylarının %90.2'si uygulama öğretmenlerinin seçiminde özen gösterilmesini, %87.9'u farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapmaya yer verilmesini, %81.5'i eğitim fakültelerinin bünyesinde uygulama okullarının bulunmasını, %79.9'u farklı nitelikteki (ekonomik, kültürel, sosyal vb.) okullarda uygulama yapılmasına yer verilmesini, %78.3'ü grupların 1-3 öğretmen adayından oluşmasını, %66.7'si şube toplantılarına katılmaya yer verilmesini, %64.8'i gözlem yaptığı okul ile öğretmenlik uygulaması yaptığı okulun aynı olmasını, %60.5'i bir dönem sadece uygulama yapmaya yer verilmesini, %56.6'sı veli toplantılarına katılmaya yer verilmesini, %51.8'i mevcut uygulama sürelerinin (dönem açısından) arttırılmasını, %47'si uygulamalara haftada 1 gün yerine daha fazla zaman ayrılmasını, %44.7'si resmi törenler ve bayrak törenlerinde görev almaya yer verilmesini ve %38.1'i nöbetçi öğretmenlik yapmaya yer verilmesini beklemektedir. Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 17'de gösterilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre değişiklik göstermektedir ($p < .05$). Yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık çıkan maddeler aşağıda verilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından "Mevcut uygulama süreleri (dönem açısından) arttırılmalıdır" beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=11.4$, $p < .05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını TRE ABD'sinde öğrenim gören

öğretmen adaylarının %58.9'u, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %55.9'u, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %55.4'ü, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %53.8'i ve SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %53.4'ü beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %34.2'si beklemektedir.

Tablo 17: Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yetiştirme Programından Beklentilerinin Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M70	f	41	47	29	36	48	25	26	33	30	43	37	43	11.4	.043
	%	46.6	53.4	44.6	55.4	65.8	34.2	44.1	55.9	41.1	58.9	46.3	53.8		
M71	f	46	42	36	29	46	27	31	28	38	35	35	45	5.9	.318
	%	52.3	47.7	55.4	44.6	63.0	37.0	52.5	47.5	52.1	47.9	43.8	56.3		
M72	f	23	65	34	31	32	41	23	36	33	40	28	52	13.3	.021
	%	26.1	73.9	52.3	47.7	43.8	56.2	39.0	61.0	45.2	54.8	35.0	65.0		
M73	f	61	27	19	46	18	55	16	43	14	59	26	54	59.7	.000
	%	69.3	30.7	29.2	70.8	24.7	75.3	27.1	72.9	19.2	80.8	32.5	67.5		
M74	f	10	78	20	45	26	47	8	51	10	63	14	66	23.5	.000
	%	11.4	88.6	30.8	69.2	35.6	64.4	13.6	86.4	13.7	86.3	17.5	82.5		
M75	f	9	79	18	47	20	53	12	47	17	56	19	61	10.0	.076
	%	10.2	89.8	27.7	72.3	27.4	72.6	20.3	79.7	23.3	76.7	23.8	76.3		
M76	f	4	84	10	55	10	63	5	54	4	69	10	70	8.6	.126
	%	4.5	95.5	15.4	84.6	13.7	86.3	8.5	91.5	5.5	94.5	12.5	87.5		
M77	f	4	84	10	55	15	58	5	54	6	67	13	67	13.3	.020
	%	4.5	95.5	15.4	84.6	20.5	79.5	8.5	91.5	8.2	91.8	16.3	83.8		
M78	f	16	72	26	39	41	32	15	44	19	54	29	51	31.2	.000
	%	18.2	81.8	40.0	60.0	56.2	43.8	25.4	74.6	26.0	74.0	36.3	63.8		
M79	f	22	66	36	29	51	22	18	41	25	48	38	42	43.8	.000
	%	25.0	75.0	55.4	44.6	69.9	30.1	30.5	69.5	34.2	65.8	47.5	52.5		
M80	f	34	54	45	20	57	16	26	33	38	35	42	38	33.9	.000
	%	38.6	61.4	69.2	30.8	78.1	21.9	44.1	55.9	52.1	47.9	52.5	47.5		
M81	f	35	53	48	17	56	17	29	30	37	36	37	43	35.3	.000
	%	39.8	60.2	73.8	26.2	76.7	23.3	49.2	50.8	50.7	49.3	46.3	53.8		
M82	f	43	45	44	21	62	11	30	29	42	31	50	30	27.3	.000
	%	48.9	51.1	67.7	32.3	84.9	15.1	50.8	49.2	57.5	42.5	62.5	37.5		
M83	f	12	76	18	47	19	54	8	51	11	62	13	67	9.6	.089
	%	13.6	86.4	27.7	72.3	26.0	74.0	13.6	86.4	15.1	84.9	16.3	83.8		

1:Beklemem 2:Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “Bir dönem sadece uygulama yapmaya yer verilmelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=13.3$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %47.7'si, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %56.2'si, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %61'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %54.8'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %65'i beklerken SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %73.9'u beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “Gözlem yaptığım okul ile uygulama yaptığım okul aynı olmalıdır” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=59.7$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %80.8'i, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75.3'ü, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %72.9'u, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %70.8'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %67.5'i beklerken SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %30.7'si beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “Farklı nitelikteki (ekonomik, kültürel, sosyal vb.) okullarda uygulama yapılmasına yer verilmelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=23.5$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %88.6'sı, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %86.4'ü, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %86.3'ü, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %82.5'i beklerken FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %69.2'si, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %64.4'ü beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “Farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapmaya yer verilmelidir” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır,

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

$\chi^2(5)=13.3$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %95.5'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %91.8'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %91.5'i, FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.6'sı ve BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %83.8'i beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %79.5'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Şube toplantılarına katılmaya yer verilmelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=31.2$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %81.8'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %74.6'sı, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %74'ü, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %63.8'i ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %60'ı beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %43.8'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Veli toplantılarına katılmaya yer verilmelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=43.8$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %69.5'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %65.8'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %52.5'i ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %44.6'sı beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %30.1'i beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Resmi törenlerde görev almaya yer verilmelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=33.9$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %61.4'ü, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %55.9'u, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %47.9'u, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %47.5'i beklerken FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %30.8'i, İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %21.9'u beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Bayrak törenlerinde görev almaya yer verilmelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=35.3$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %60.2'si, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %50.8'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %53.8'i ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %49.3'ü beklerken FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %26.2'si ve İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %23.3'ü beklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Nöbetçi öğretmenlik yapmaya yer verilmelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=27.3$, $p<.05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %51.1'i, SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %49.2'si, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %42.5'i, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %37.5'i ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %32.3'ü beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %15.1'i beklemektedir. Uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması paydaşlarından beklenti düzeyleri Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Paydaşlarından Beklentilerinin Dağılımı

Paydaşlar;	1		2	
	f	%	f	%
84. Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve yönetim iletişim halinde olmalıdır.	45	10.3	393	89.7
85. Her uygulama dönemi başında ilgili tüm tarafların katılacağı etkinlikler gerçekleştirilmelidir.	82	18.7	356	81.3

1: Beklemem 2: Beklerim

Tablo 18'e göre öğretmenlik uygulaması paydaşlarından öğretmen adaylarının %89.7'si uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve yönetimin iletişim halinde olmasını, %81.3'ü her uygulama dönemi başında ilgili tüm tarafların katılacağı etkinliklerin gerçekleştirilmesini beklemektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması paydaşlarından beklentilerinin öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılık gösterip göstermediği ki-kare analizi yapılarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 19'da gösterilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması paydaşlarından beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre değişiklik göstermektedir ($p < .05$). Yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık çıkan maddeler aşağıda verilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve yönetim iletişim halinde olmalıdır*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=30.0$, $p < .05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %100'ü, SBE ABD'sinde ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %93.2'si, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %90'ı ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.6'sı beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %75.3'ü beklemektedir.

Tablo 19: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Paydaşlarından Beklentilerinin Bölümlere Göre Dağılımı ve Ki-Kare Testi Sonuçları

Madde	SNE		FBE		İME		SBE		TRE		BÖTE		χ^2	p	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
M84	f	0	88	10	55	18	55	4	55	5	68	8	72	30.0	.000
	%	0	100	15.4	84.6	24.7	75.3	6.8	93.2	6.8	93.2	10.0	90.0		
M85	f	9	79	19	46	25	48	5	54	11	62	13	67	25.5	.000
	%	10.2	89.8	29.2	70.8	34.2	65.8	8.5	91.5	15.1	84.9	16.3	83.8		

1: Beklemem 2: Beklerim sd:5

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “*Her uygulama dönemi başında ilgili tüm tarafların katılacağı etkinlikler gerçekleştirilmelidir*” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD arasında anlamlı bir ilişki vardır, $\chi^2(5)=25.5$, $p < .05$. Öğretmen yetiştirme programında bunun olmasını SBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %91.5'i, SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %89.8'i, TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %84.9'u, BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %83.8'i ve FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %70.8'i beklerken İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının %65.8'i beklemektedir.

Tartışma

Bulgulara göre öğretmen adaylarının tamamına yakın bir kısmı uygulama öğretim elemanlarından öğretmenlik uygulaması dersinin amaç, içerik, kapsam ve değerlendirilmesiyle ilgili bilgi almayı ve dönütlerin zamanında verilmesini beklemektedir. Çelikkaya (2011) yapmış olduğu araştırmada öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanlarından öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, işleyişi ve kendisinden beklenen davranışları hakkında kendilerini bilgilendirmelerini beklediklerini bulmuştur. Araştırmanın bu sonuçları Çelikkaya'nın (2011) araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öğretmen adayına yapılan bu bilgilendirmelerle öğretmen adayı uygulamada kazanması gereken yeterlikler hakkında bilgi sahibi olmakta ve bu yeterlikleri kazanıp, geliştirirken uygulama öğretim elemanından aldığı dönütlerle mesleki gelişiminden haberdar olmaktadır.

Bu araştırmada öğretmen adayları uygulama öğretmenlerinden eğitim-öğretim etkinliklerini planlamasında yardımcı olmasını, hazırladığı ders planlarını ve araçlarını kontrol edip gerekli olacak araç-gereçleri edinmesinde yardımcı olmasını, işlediği her dersin sonunda kendisine dönüt vermesini, yapıcı bir şekilde eleştirmesini ve eğitim-öğretim etkinliklerini değerlendirmesini beklediği bulunmuştur. Yapılan diğer araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına ders planları ve materyalleri hazırlamasında rehberlik etmesi (Gökçe & Demirhan, 2005; Kiraz, 2002) yapıcı, olumlu dönütler vermesi (Acheson & Gall, 1980; Beck & Kosnik, 2000; Edward & Collins, 1996; Maynard, 2000), bu dönütlerin öğretmen adayını mesleki olarak geliştirmeye yönelik olması (Acheson & Gall, 1980), öğretmen adaylarına yeterince zaman ayırması (Leask, 1995) ve öğretmen adaylarını değerlendirmesi (Zanting Verloop & Vermunt, 2001) öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri kazanmalarında çok önemli olduğu bulunmuştur. Aksi takdirde öğretmen adaylarının en çok desteğe ihtiyaç duyduğu bir aşama olan planlama aşamasında böyle bir dönütten yoksun olması öğretmen adayında adeta travma yaratmaktadır (Paker, 2008). Araştırmada elde edilen sonuçlar sıralanan araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden eğitim-öğretim etkinliklerini planlamasında yardımcı olması beklentisi ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'sine göre SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları eğitim-öğretim etkinliklerini planlamada diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına oranla daha az yardım beklemektedir. Bu bulgu Şirin, Çağlayan, Çetin & Ekenler'in (2007) yaptıkları araştırmada elde ettikleri öğretmen adayının ders planı yaparken kendini yeterli olarak gördüğü sonucuyla tutarlılık göstermektedir. Buradan öğretmen adaylarının eğitim-öğretim

etkinliklerini planlamada uygulama öğretmeninden yardım bekleme ana bilim dallarına göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Uygulama öğretmenleri bu doğrultuda bilgilendirilmeli ve öğretmen adaylarının yardım beklentileri karşılanmalıdır.

Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları uygulama öğretmeninden uygulama yapacağı sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları ve alışmış oldukları öğretmen profili hakkında bilgi vermesini beklemektedir. Çünkü öğretmen adayları, tanımadıkları öğrencilerin kişilik özellikleri ve hazır bulunuşluk düzeyleri konusunda yardıma gereksinim duymaktadır (Villani, 2002). Bu beklentide SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılığın ortaya çıkmasının nedeni olarak, adayların hitap ettiği öğrencilerin yaş grubunun daha küçük olması ve diğer ana bilim dallarından farklı olarak birden fazla dersin yükümlülüğünü üstlenmiş olmaları düşünülebilir.

Araştırmada, öğretmen adayları uygulama öğretmeninin etkili dinleme ve konuşma becerisine sahip olmasının yanında olumlu ve cesaret veren bir tutuma sahip olmasını da beklemektedir. Zachary'e (2000) göre uygulama öğretmeni öğretmen adaylarıyla etkili bir şekilde iletişim kurmalı, onları dinleme becerisine sahip olmalı ve öğretmen adayını destekleyen bir tutum içinde olmalıdır. Bu sonuçlara göre ABD ayrımı olmaksızın bütün öğretmen adayları uygulama öğretmenlerinden etkili dinleyen ve konuşabilen ayrıca olumlu ve cesaret veren bir tutuma sahip öğretmenler olmalarını beklemektedirler.

Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları uygulama öğretmeninin okuldaki diğer uygulama öğretmenleriyle iş birliği içinde olmalı beklentisi ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'si arasında FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının neredeyse yarısı uygulama öğretmenlerinin okuldaki diğer uygulama öğretmenleriyle iş birliği içinde olmasını beklemediklerini ifade etmişlerdir. Uygulama sürecinde uygulama öğretim elemanı ile uygulama öğretmeninin iş birliği yapması gerekliliğinin (Maynard, 2000) yanı sıra uygulama öğretmenleri de birbirleriyle iletişim içinde olmalı ve iş birliği yapmalıdır. Bu sonuç ile FBE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının dışındaki öğretmen adaylarının beklentileri paralellik göstermektedir. Böylece uygulamadaki farklılıkların en az düzeye inmesi, deneyimlerin paylaşılması ve problemlerin daha kolay çözülmesi sağlanabilir.

Araştırmada öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden okulda bulunan bilişim teknolojileri hakkında bilgi vermeli beklentisi ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'si arasında İME ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre İME ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının yaklaşık olarak %25'i uygulama öğretmeninden okulda bulunan bilişim teknolojileri hakkında bilgi vermesini beklememektedir. Girod ve Cavanaugh (2001) öğretmenlik uygulamalarında teknolojiyi ve özellikle öğretmenleri değişimin bir öncüsü olarak görmüşlerdir (akt. Şahin, Erdoğan ve Aktürk, 2007). Yalnızca İME ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının yaklaşık olarak %25'inin bu beklentiye sahip olmadığı dikkate alındığında araştırmanın sonucu Girod ve Cavanaugh'un ifadeleriyle paralellik göstermektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının işlediği her dersin sonunda uygulama öğretmeninin dönüt vermesine ve sınıf yönetimi ile ilgili ipuçları vermesine yönelik beklentileri ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'si arasında BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgulara göre BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının işlediği her dersin sonunda dönüt ve sınıf yönetimi ile ilgili ipuçları almaya yönelik beklentileri diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına oranla daha düşüktür. Paker (2005) araştırmasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden yeteri kadar dönüt alamadıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca araştırmasında öğretmen adaylarının dönüt alabilmek için hem uygulama öğretmeninin hem de uygulama öğretim elemanının gözlemlerini öğretmen adayına aktarabileceği ve performansını tartışabilecekleri görüşme saatleri istediklerini bulmuştur. Acheson ve Gall'e (1980) göre öğretmen adayının kuvvetli yönlerini görüp pekiştirmesi, zayıf yönlerini belirleyip geliştirmesi için gerekli dönütlerin yapıcı bir biçimde öğretmen adayının hazır bulunuşluk düzeyine ve en önemli ihtiyaçtan başlamak üzere ihtiyacına göre verilmesi gerekmektedir (akt. Paker, 2008). Araştırmanın bu sonucu diğer çalışmalar ile paralellik göstermektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden okulda bulunan değişik ortamlarda kendilerini gözlemleme ve kişisel özelliklerini değerlendirmeye yönelik beklentileri ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD'si arasında FBE, İME ve BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu araştırma bulgularına göre FBE, İME ve BÖTE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden okulda bulunan değişik ortamlarda kendilerini gözlemleme ve kişisel özelliklerini değerlendirmeye yönelik beklentileri diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına oranla daha düşüktür. Pellett, Strayve ve Pellett'e (1999) göre uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını gerek derslerde gerek ders dışında gözlemleme imkânı vardır. Derste öğretim yaparken ders dışında ise öz-değerlendirme toplantıları yapılırken, sınıf dışı

öğretim sorumluluklarını gerçekleştirirken, öğrenci-öğretmen adayları etkileşimleri sırasında öğretmen adayını gözlemlene olanağı vardır (akt.Traister, 2005).

Araştırmada öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “değerlendirme formlarını öğretim elemanına doğrudan ulaştırmalı” beklentisi ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD’si arasında İME ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının yarısından fazlası uygulama öğretmeninden değerlendirme formlarını öğretim elemanına doğrudan ulaştırmasını beklerken İME ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının yarısından azının böyle bir beklentisi bulunmaktadır.

Araştırmada öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden “neyin, nasıl öğretileceği konusunda görüşlerini bildirmeye hevesli olmalı” beklentisi ile öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ABD’si arasında FBE ve BÖTE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu FBE ve BÖTE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden neyin, nasıl öğretileceği konusunda görüşlerini bildirmeye hevesli olmasına yönelik beklentilerinin diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu Çimer ve Çimer’in (2002) yaptıkları araştırmada buldukları öğretmen adaylarına göre uygulama öğretmeninin yardım ve destek sağlamaya gönüllü olması, işlerine yönelik hevesli ve güdülenmiş olması çok önemli olduğu bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen “acil durumlarda okulun nasıl tahliye edildiği hakkında bilgi vermeli ve yönetimle ilgili işlemlerin yapılmasında aktif görev yardımcılığı yapabilme imkânı vermeli” beklentileri ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında İME ve BÖTE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre İME ve BÖTE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen acil durumlarda okulun nasıl tahliye edildiği hakkında bilgi vermesi ve yönetimle ilgili işlemlerin yapılmasında aktif görev yardımcılığı yapabilme olanağı vermesi ile ilgili beklentileri diğer öğretmen adaylarından daha düşüktür.

Öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen “her hafta belirlenen idari ve yönetim işleri konusunda bana bilgi vermeli” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında İME ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Buradan İME ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulama okulu koordinatöründen her hafta belirlenen idari ve yönetim işleri konusunda bilgi vermesine yönelik beklentileri diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha düşüktür. Bu bulgu Çelikkaya’nın (2011) sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının idarecilerden okulun yapısı ve işleyişi hakkında bilgilendirme yapmalarını bekledikleri bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulundan “uygulama öğretmeni ile görüşebileceği ayrı bir mekân olmalı” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında SBE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre SBE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulama okulundan uygulama öğretmeni ile görüşebileceği ayrı bir mekân beklentisi diğerlerine göre daha yüksektir. Japonya’da uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanının uygulama süresince birlikte çalışmalarına ve yapılan her dersin sonunda bir araya gelerek dersle ilgili gözlemlerini paylaşmalarına olanak tanıyan okul içinde özel olarak ayrılmış mekânlar bulunmaktadır (Eraslan, 2008). Araştırmanın bulgusu ve bu tespit paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama okulundan “şube sayısı fazla olmalı” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında SNE ve SBE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre SNE ve SBE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulama okulundaki şube sayısının fazla olması yönündeki beklentileri diğer ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına oranla daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının akranlarından “derse hazırlanma aşamasında yardımcı olmalı” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında SNE ve BÖTE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu da SNE ve BÖTE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların akranlarından derse hazırlanma aşamasında yardım alma beklentisinin diğer öğretmen adaylarına oranla daha düşük olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının akranlarından “etkinlikleri gerçekleştirirken destek olmalı” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında SBE ve TRE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre SBE ve TRE ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların akranlarından etkinlikleri gerçekleştirirken destek alma beklentisi diğer öğretmen adaylarına oranla daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının akranlarından “uygulamaları ile ilgili dönütler vermeli” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD’si arasında İME ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre İME ABD’sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının akranlarından

uygulamaları ile ilgili dönütler alma beklentisi diğer öğretmen adaylarına oranla daha düşüktür. Akran veya meslektaş gözlemleri öğretmenlere, kendi öğretiminin meslektaş bakış açısına göre değerlendirilmesini sağlamaktadır. Profesyonel gelişim için önemli yere sahip olan akran gözlemlerinin mesleki gelişime en büyük katkısı, öğretmenin veya öğretmen adayının kendi uygulamaları, sınıf içi etkinlikleri ve öğrencileri hakkında yansız bilgi edinmesini sağlamasıdır (Akıllı, 2007).

Öğretmenler odası ve spor odası öğretmenlere ancak yeterken, bir de öğretmen adaylarının buralarda bulunmaları, okulun fiziki kapasite yetersizliğini arttırmakta ve okul yöneticileri ile uygulama öğretmenlerinin istenilen uygulama çalışmalarını yerine getirmede anlayışlı bir tavır içinde bulunmalarını oldukça zorlaştırmaktadır (Şirin, Çağlayan, Çetin & Ekenler, 2007). Bu çalışmada öğretmen adayları öğretmenler odasını kullanırken kendisini istenilmeyen biri olarak hissetmemek ve bunu uygulama okulunda görev yapan öğretmenlerin hissettirmemesini beklemektedir. Şirin, Çağlayan, Çetin ve Ekenler (2007)'in yaptıkları çalışmada elde ettikleri sonuca göre öğretmen adaylarının bu beklentilerinin karşılanmadığı bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları uygulama okulundaki öğrencilerin kendisini öğretmenleri olarak görmelerini ve etkinliklerde verdiği görevleri yapmalarını beklemektedir. Bu beklentinin nedeni olarak adayların kendilerini öğretmen gibi hissetmek istemeleri ve işledikleri dersin amacına ulaşması için öğrencilerin etkinliklere katılma zorunluluğu düşünülebilir. Bu bulgu Çelikkaya'nın (2011) sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yaptığı araştırmasındaki öğretmen adaylarının öğrencilerden en çok öğrenme etkinliklerine aktif olarak katılmalarını beklemenin yanı sıra kendilerini öğretmenlerymiş gibi kabul etmelerini beklemektedir bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Araştırmada öğretmen adayları uygulama sürelerini yetersiz olarak bulmuş ve uygulama sürelerinin arttırılmasına yönelik bir beklenti içinde olduğunu belirtmiştir. Bu bulgu Şirin, Çağlayan, Çetin ve Ekenler'in (2007) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının uygulama sürelerini yetersiz bulduğu sonucuyla tutarlılık göstermektedir. Öğretmenlik uygulamalarının süre açısından gözden geçirilmesi gerektiği her iki çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Araştırma sonucuna göre öğretmen adayları grupların 1-3 kişiden oluşmasını beklemektedir. Azar'ın (2003) yaptığı çalışmaya göre öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanının rehberliğindeki öğretmen aday sayısının fazlalığı nedeniyle kendileri ile yeteri kadar ilgilenemediğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının bu beklentisinin nedeni olarak uygulama öğretim elemanından yeteri kadar ilgi beklemesi düşünülebilir. Her iki çalışmada da grup sayılarının azaltılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bunun nedeni gerek sınıfta kalabalık bir grubun doğuracağı sorunlar gerekse uygulama öğretim elemanı ve öğretmeninden daha az destek alabilme olabilir.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapmaya, şube toplantılarına ve veli toplantılarına katılmaya, nöbetçi öğretmenlik yapmaya yer verilmeli” beklentileri ile öğrenim gördüğü ABD'si arasında İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapmaya, şube toplantılarına ve veli toplantılarına katılmaya, nöbetçi öğretmenlik yapmaya yönelik beklentileri diğer anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına oranla daha düşüktür.

Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programından “bayrak törenlerinde görev almaya yer verilmeli” beklentisi ile öğrenim gördüğü ABD'si arasında FBE ve İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgudan FBE ve İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayların bayrak törenlerinde görev almaya yönelik beklentileri diğer öğretmen adaylarına oranla daha düşük çıkmıştır.

Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları paydaşlardan her uygulama dönemi başında ilgili tüm tarafların katılacağı etkinlikler gerçekleştirmelerini beklemektedir. Uygulama öğretim elemanları ile uygulama öğretmenleri arasında etkili bir iletişim ve işbirliğinin sağlanması öğretmenlik uygulaması etkinliklerinin etkililiği açısından önemli görülmektedir (Şirin, Çağlayan, Çetin & Ekenler, 2007). Ancak yapılan araştırmalara göre uygulama öğretim elemanları ile uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarından çelişkili beklentiler içinde oldukları, rol çatışması yaşadıkları ve birlikte hareket edemedikleri bulunmuştur (Borko & Mayfield, 1995; Duffy, 1987; Haggarty, 1995; Paker, 2000). Literatürdeki tespitler ve araştırmanın bu bulgusuna göre öğretmenlik uygulaması çalışmaları paydaşlar arasında uyum olması durumunda daha başarılı olabilir.

Sonuç

Öğretmenlik uygulaması dersinde okullara uygulamaya giden öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamında uygulama öğretim elemanından, uygulama öğretmeninden, uygulama okulu koordinatöründen, uygulama okulundan, akranlarından, uygulama okulundaki öğretmenler ve öğrencilerden, öğretmen

yetiştirme programından beklentilerinin belirlenmesi uygulama çalışmalarının verimini arttırmada önemlidir. Bu amaçla yapılan çalışmanın sonunda şu sonuçlar elde edilmiştir:

Öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından öğretmenlik uygulaması dersinin amaç, içerik, kapsam ve değerlendirmesiyle ilgili bilgi vermesini, dönütleri zamanında vermesini, dersi yürüten diğer öğretim elemanları ile iş birliği içinde olmasını, uygulamalarında kendisine rehberlik yapmasını, düzenli görüşme saatleri planlamasını, süreç içinde uygulamaları hakkında ara değerlendirmeler yapmasını, uygulamalarını gözlemeye geleceği zaman haber vermesini, uygulama etkinlikleri öncesinde uygulama öğretmeniyle kendisini tanıştırmasını beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından beklentileri öğrenim gördükleri ABD'ye göre değişmemektedir.

Öğretmen adayları uygulama öğretmeninden düzenli görüşme saatleri ve okuldaki diğer uygulama öğretmenleri ile iş birliği içinde olmasını, uygulama yapacağı sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları ve alışmış oldukları öğretmen profili gibi konularda bilgilendirme yapmasını, işlemeyi planladığı dersle ilgili örnek etkinlikler göstermesini, hazırladığı ders planlarını ve araçlarını kontrol edip gerekli olacak araç-gereçleri edinmesinde yardımcı olmasını, eleştirilerini sınıf ortamında yapmayarak işlediği her dersin sonunda dönüt vermesini, her bir öğretmen adayı için ayrı rapor tutarak eğitim-öğretim etkinliklerini değerlendirmesini ve uygulama öğretmeni olma ile ilgili eğitim almış olmasını, ders işlerken kendisini gözlemlemesini, kişisel özelliklerini değerlendirmesini, değerlendirme formlarını uygulama öğretim elemanına doğrudan ulaştırmasını ve diğer öğretmen adayları ile gizli diyalog kurmasını, okulda bulunan değişik ortamlarda kendisini gözlemlemesini beklemektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden okuldaki diğer uygulama öğretmenleri ile iş birliği içinde olma, uygulama yapacağı sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları hakkında kendisine bilgi verme, okulda bulunan bilişim teknolojileri hakkında kendisine bilgi verme, eğitim-öğretim etkinliklerini planlamasında yardımcı olma, işlediği her dersin sonunda kendisine dönüt verme, okulda bulunan değişik ortamlarda kendisini gözleme, sınıf yönetimi ile ilgili kendisine ipuçları verme, kişisel özelliklerini değerlendirme, değerlendirme formlarını öğretim elemanına doğrudan ulaştırma, diğer öğretmen adayı arkadaşlarıyla özel ve gizli diyalog kurmama veneyin, nasıl öğretileceği konusunda görüşlerini bildirmeye hevesli olma beklentileri ile öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmen adayları uygulama okulu koordinatöründen, uygulama öğretmeni ile tanıştırmasını ve kendisini meslektaş olarak görmesini beklemekle birlikte acil durumlarda okulun nasıl tahliye edildiği ve her hafta belirlenen idari/yönetim işleri konusunda bilgi verme, yönetimle ilgili işlemlerin yapılmasında aktif görev yardımcılığı yapabilmesine imkân sağlama beklentileri ile öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmen adayları uygulama okulundan ders araç-gereçlerin yeterli olmasını, fiziki alt yapının yeterli olmasını, teknolojik alt yapının yeterli olmasını, sınıf mevcutlarının kalabalık olmamasını, genç ve kıdemli öğretmenlerin karma olmasını, öğretmen sayısının fazla olmasını beklemektedir. Ayrıca uygulama öğretmeni ile görüşebileceği uygun bir mekân olması ve şube sayısının fazla olması beklentileri ile öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmen adayları akranlarından uygulamaları ile ilgili kendisine dönütler vermesini, derse hazırlanma aşamasında kendisine yardımcı olmasını, etkinlikleri gerçekleştirirken kendisine destek olmasını beklemektedir. Öğretmen adaylarının akranlarından beklentileri ile öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmen adayları uygulama okulunda bulunan öğretmenlerden öğretmenler odasını kullanırken kendisine istenilmeyen biriyimş gibi hissettirmemesini, tecrübe ve deneyimlerini paylaşmaya hevesli olmasını, kendisini meslektaş olarak görmesini beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki diğer öğretmenlerden beklentileri ile öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmen adayları uygulama okulundaki öğrencilerden kendisini öğretmenleri olarak görmelerini ve etkinliklerde verdiği görevleri yapmalarını beklemektedir. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki öğrencilerinden beklentileri ile öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmen adayları öğretmen yetiştirme programından uygulama öğretmenlerinin seçiminde özen gösterilmesini, eğitim fakültelerinin bünyesinde uygulama okullarının bulunmasını, grupların 1-3 öğretmen adayından oluşmasını, uygulamalara haftada 1 gün yerine daha fazla zaman ayrılmasını beklemektedir. Ayrıca mevcut uygulama sürelerinin arttırılması, bir dönem sadece uygulama yapmaya yer verilmesi, gözlem yaptığı okul ile öğretmenlik uygulaması yaptığı okulun aynı olması, farklı nitelikteki okullarda uygulama yapılması olanak sağlanması, farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapma fırsatı, şube ve veli toplantılarına katılma, resmi ve bayrak törenlerinde görev alma, nöbetçi öğretmenlik yapma ile ilgili beklentileriyle öğrenim gördükleri ABD arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmanın sonunda 32 maddede öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersinden beklentileri öğrenim gördüğü ABD'ye göre farklılaştığı bulunmuştur. Bu farklılaşmalardan 26'sı İME

ABD'sinde, 11'i BÖTE ABD'sinde, 10'u FBE ABD'sinde, 6'sı TRE ABD'sinde, 5'i SBE ABD'sinde, 4'ü SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine çıkmıştır. Bu sonuç, bölümler arasında Öğretmenlik Uygulaması dersinden daha çok beklenti içinde olan SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları iken daha az beklenti içinde olan ise İME ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları olarak yorumlanabilir. Bu sonuca göre öğretmenlik uygulamaları tasarlanırken ABD'de öğrenim gören öğretmen adaylarının beklentilerinin farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öneriler

Öğretmenlik uygulaması dersinde okullara uygulamaya giden öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri iki boyut altında dikkate alınarak öneriler getirilmiştir. İlk boyutta ele alınan öneriler araştırmaya dâhil edilen ABD'lerde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden ortak beklentileri dikkate alınarak yapılmıştır. İkinci boyuttaki öneriler ise ABD'ler arasında öğretmenlik uygulaması dersinden beklenti farklılıkları dikkate alınarak yapılmıştır.

Hem uygulama öğretim elemanının hem de uygulama öğretmeninin öğretmenlik uygulamasından önce yapacağı planlama öğretmen adayları için son derece önemlidir. Bunun için öğretim elemanının ve uygulama öğretmeninin kolayca kullanabilecekleri ve planlama için yapması gerekenleri içeren kontrol listesi oluşturulabilir. Benzer şekilde öğretmen adayından beklenenleri içeren bir kontrol listesi de öğretmen adayları için oluşturulabilir.

Öğretmen adayları için öğretmenlik uygulamasında gerçekleştirmiş oldukları etkinliklere ve mesleki gelişimlerine yönelik dönüt almaları ve değerlendirilmeleri önemlidir. Bu süreçleri açık, anlaşılır ve kalıcı olarak yapılabilmesi için dönüt ve değerlendirmelerin hem sözlü hem de yazılı olarak verilmesi gerekmektedir. Bunun için uygulama öğretim elemanının ve uygulama öğretmeninin kullanabileceği bir yazılım hazırlanarak, öğretmen adayına net ortamında yazılı olarak dönüt verilebilir ve değerlendirme yapılabilir. Ayrıca bu yazılımla öğretmen adayına duyurular ve kullanabileceği örnekler iletilebilir. Böyle bir uygulama fakülte-okul işbirliğini arttırarak paydaşların birlikte hareket etmelerine olanak sağlayabilir.

Öğretmen adaylarına uygulama yaptıkları okulda kendilerine meslektaş olarak davranılması için uygulama öğretim elemanının uygulama okuluna giderek ilgili kişilere öğretmen adayını tanıştırmayı etkili olabilir. Uygulama süreleri uzatılarak öğretmen adayının farklı nitelikteki okullarda ve farklı sınıf düzeylerinde uygulama yapmasına fırsat verilebilir.

Uygulama öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin birlikte hareket edebilmeleri için her öğretim yılı başında paydaşların katılacakları görüşmeler, bilgilendirme toplantıları düzenlenmelidir. Ayrıca dersin amaç, işleyiş ve değerlendirmesi ile ilgili öğretmen adayları bilgilendirilebilir.

Öğretmen adayları arasında daha çok şube, disiplin ve yaş grubuna hitap eden ve uygulama yapacağı sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları hakkında bilgi sahibi olmak isteyen SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları için uygulamanın ilk haftası bu konu hakkında uygulama öğretmeni tarafından bilgi verilebilir. Bir dönem boyunca sadece öğretmenlik uygulaması yapmayı isteyen SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının bu beklentisi dikkate alınarak lisans programları tekrar gözden geçirilmeli ve bir dönem sadece uygulamaya yer verilmelidir. SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersinden beklentisi daha fazla çıktığı için bu ABD'de öğrenim gören Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersinde kullanacağı kılavuz daha detaylı ve geniş hazırlanması gerekmektedir.

Araştırmaya dâhil edilen bölümler arasında Öğretmenlik uygulaması dersinden beklenti düzeyi daha düşük çıkan İME ABD'inde öğrenim gören öğretmen adaylarının beklentilerinin neden düşük çıktığını ortaya koyabilecek çalışmalar yapılmalıdır.

SBE ABD'sinde ve SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının beklentisi doğrultusunda şube sayısının fazla olduğu okullarda uygulama yapması sağlanabilir.

Etkinlikleri uygularken akranlarından kendilerine destek olmasını bekleyen SBE ABD'sinde ve TRE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adayları için öğretmenlik uygulaması programında akran desteği sağlayıcı grup çalışmalarına yer verilebilir.

Kaynaklar

- Akıllı, M. (2007). Öz değerlendirme ve akran değerlendirmesi yöntemlerinin öğretmen eğitimine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Akkoç, V. (2003). Türkiye’de beden eğitimi ve spor yüksek okullarında öğrenim gören öğretmen aday öğrencilerin okul deneyimi I, II ve öğretmenlik uygulaması derslerinde karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi ve çözüm önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Alaz, A. ve Konur, K. B. (2009), Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik deneyimleri. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159.
- Bağcıoğlu, G. (1997). Genel, mesleki ve teknik eğitim fakültelerindeki öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Barnes, R. (2010). Cooperating teacher effectiveness as perceived by student teachers and cooperating teachers in Ohio agricultural education. Yayınlanmamış doktora tezi, Ohio State University.
- Baştürk, S. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersiyle ilgili deneyimleri. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat.
- Beck, C. & Kosnik, C. (2000). Associate teachers in preservice education: Clarifying and enhancing their role. *Journal of Education for Teaching*, 26(3), 207-224.
- Borko, H. & Mayfield, V. (1995). The roles of the cooperating teacher and university supervisor in learning to teach. *Teaching & Teacher Education*, 11, 501-518.
- Çelikkaya, T. (2011). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*. 1(2).
- Çepni, S. ve Azar, A., (1995). Two Approaches to the international initial science teacher education program. The Proceedings of Conference on Teacher Training For The Twenty First Century. *Proceeding Papers*, 65-77. İzmir.
- Çimen, A. ve Çimen, S. O., (2002). Öğretmen adaylarının okullardaki uygulama öğretmenlerinin özellikleri hakkındaki görüşleri. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. ODTÜ. Ankara.
- Duffy, P. (1987). Student perceptions of tutor expectations for school-based teaching practice. *European Journal of Teacher Education*, 10, 261-268.
- Dursun, Ö.Ö.& Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen aday ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159-178.
- Edwards, A.,& Collion, J. (1996). Mentoring and developing practice in primary schools: supporting student teacher learning in schools. Buckingham-Philadelphia: Open University Press.
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya’nın PISA’ daki başarısının nedenleri: Türkiye için alınacak dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(2), 238-248.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının ‘öğretmenlik uygulaması’ üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Gökçe, E.,& Demirhan, C. (2005). Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 43-71.
- Gültekin, M. (2003). Öğretim etkinliklerinin planlanması, Gültekin, M. (Ed.) Öğretimde planlama ve değerlendirme. 75-101, Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir.
- Güven, İ. (2004). Sosyal bilgiler alan öğretmen adaylarının okul uygulamalarına yönelik görüşleri üzerine nitel bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4 (2), 271-300.
- Güzel, H., Berber, N. C., & Oral, İ. (2010). Eğitim fakültesi uygulama okulları işbirliği programında görevli öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 19-36.
- Haggarty, L. (1995). The use of content analysis to explore conversations between school teacher mentors and student teachers. *British Educational Research Journal*, 21, 183-197.
- Hope College, (t.y.). www.hope.edu/academic/education/studteach/ForCooperatingTeacher.pdf adresinden 12.08.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Kiraz, E. (2002). Öğretmen adaylarının hizmet öncesi mesleki gelişiminde uygulama öğretmenlerinin işlevi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, (1), 2, 183-196.

- Kiraz, E.,& Uyangör, N. (1999). Öğretmenlik uygulamalarında okul deneyimi: sorunlar ve çözüm önerileri. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Leask, M. (1995). School-based teacher education in England and Wales: the unanswered questions. Paper presented at the Annual Conference of the A.T.E.A. Inc., Sydney, Australia.
- Liliane, P.,& Colette, G. (2009). Analysis of the dynamics of the sharing knowledge between cooperating teacher and teacher-in-training: The partners' respective roles. *US-China Education Review*, 6(6), 71-80.
- Maynard, T. (2000). Learning to teach or teaching to manage mentors? Experience of school-based teacher training. *Mentoring and Tutoring*, 8(1), 17-30.
- MEB, (1983). Millî eğitim temel kanunu. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> adresinden 28.06.2012 tarihinde erişilmiştir.
- Paker, T. (2000). Teaching practice from student teachers' perspective. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(6), 111-118.
- Şahin, İ., Erdoğan, A. ve Aktürk, A.O. (2007). Öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumlarını yordayıcı faktörler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 461-471.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 132-139.
- Sağ, R. (2008). The expectations of student teachers about cooperating teachers, supervisors and practice schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 117-132.
- Sılay, İ.,& Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. Malatya.
- Şirin, E. F.; Çağlayan, H. S.; Çetin, M. Ç. & Ekenler, R. (2007). Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin ve uygulama öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. The International Symposium On Physical Education And Sports Teaching In Eu-Bologna Process, 236-254.
- Traister, C. A. (2005). The perceptions of student teachers, cooperating teachers, and university supervisors regarding the assessment of student teacher performance. Unpublished PhD Thesis. The Pennsylvania State University.
- Ünlü, S. (2004). Sosyal Psikoloji (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Villani, S. (2002). Mentoring programs for new teachers: models of induction and support. California: Corwin Press Inc. A Sage Publications Company.
- Yeşil, R.,& Çalışkan, N. (2006). Okul deneyimi dersinden öğrencilerin beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-72.
- Yök/Dünya Bankası. (1998). Fakülte-Okul İşbirliği Milli Eğitimi Geliştirme Projesi. Öğretmen Eğitimi Dizisi. Ankara.
- Zachary, L. J. (2000). The mentor's guide: facilitating effective learning relationships. San Francisco: Jossey-Bass.
- Zanting, A., Verloop, N., & Vermunt, J. D. (2001). Student teachers' beliefs about mentoring and learning to teach during teaching practice. *British Journal of Educational Psychology*, 71, 57-80.

Extended Abstract

The aim of this research is to determine what student teachers expect from university supervisor, cooperating teacher, practice school coordinator, practice school, peer, other teachers who work practice school, students who go to practice school, teacher training program and stakeholders in teaching practice.

This research was designed as general survey method. The sample of the study was determined by using proper sampling method. It was comprised of 88 students from Classroom Teaching Department, 65 students from Science Teaching Department, 73 students from Elementary Mathematics Teaching Department, 59 students from Social Sciences Teaching Department, 73 students from Turkish Language Teaching Department and 80 students from Computer and Instructional Technologies Teaching Department; a total of 438 students. All of the students attend Sakarya University Education Faculty and they had not taken the teaching practice. "Student Teachers' Expectations of Teaching Practice" survey was used as data collection tool. The Cronbach Alpha coefficient of this 85 items survey was found to be 94. Percentage and frequency distribution tables were used for analyzing the data and frequency distributions were tested by chi-square test at the .05 meaningfulness level.

As a result of the study, a significant difference was found between the expectations of student teachers from cooperating teacher, practice school coordinator, practice school, peer, teacher training program, stakeholders in teaching practice in terms of their department. However, no significant difference was found between the expectations of student teachers from university supervisor, other teachers who work practice school, students who go to practice school in terms of their department.

The results of this study suggest that the student teachers expect information about purpose, content, assessment of lesson and timely feedback from their supervisors. In one study, Çelikkaya (2011) found that the student teachers expected information from their supervisors about purpose, process of lesson and behaviors expected from themselves.

In this research, it was found that the student teachers expected their cooperating teachers to assist the planning of educational activities, to control prepared lesson plans and tools, to give feedback at the end of each lesson, to criticize constructively and to evaluate the educational activities. According to the results of other researches, cooperating teachers' guidance to student teachers is important in terms of preparation of lesson plans and materials (Gökçe & Demirhan, 2005; Kiraz, 2002), giving positive feedback (Acheson & Gall, 1980; Beck & Kosnik, 2000; Edward & Collins, 1996; Maynard, 2000) towards professional development of student teachers (Acheson & Gall, 1980), allocate enough time for student teachers (Leask, 1995) and assessment of student teacher (Zanting Verloop & Vermunt, 2001) to acquisition of professional competences of teachers. If cooperating teachers don't give feedback to student teachers during the planning phase, the student teachers go through a trauma (Paker, 2008). The results of this research were consistent with the results of the researches listed above.

In this research, it was found that there was a significant difference against Classroom teaching student teachers between expectations from cooperating teacher about assisting the planning of educational activities and departments. Classroom teaching student teachers less expect about assisting the planning of educational activities than the other departments. According to the result which Şirin, Çağlayan, Çetin and Eken's (2007) obtained in their study that student teachers' expectations were not met.

The results of this research determine that the student teachers expected their cooperating teacher to get information about students' individual differences and their familiarized teacher profile. According to Villani (2002), student teachers need help about students' personality characteristics and readiness levels. The results of chi-squared test showed that classroom teaching student teachers expect more as compared to other student teachers studying in other departments. The reason for this is classroom teaching student teachers teach younger students and have more than one subject.

In this research it was found that the student teachers expected their cooperating teachers both have effective listening and speaking skills and have positive and encouraging attitude. According to Zachary (2000), cooperating teachers should communicate effectively with student teachers, have the ability to listen to them, and have attitude for support them. The results of this research determine that the student teachers expected their cooperating teachers to be effectively listening and talk, also have positive and encouraging attitude.

Teacher's room is just enough for teachers. When the student teachers go to teacher's room, because of lack of school physical capacity, cooperating teachers and practice school coordinators make it difficult to be receptive for the student teachers (Şirin, Çağlayan, Çetin & Ekenler, 2007). Because the student teachers don't want to have problem like this, the student teachers expect their cooperating teachers when student teachers go to teacher's room, teachers who work practice school don't make feel them unwelcome one.

It was found that the student teachers expected that practice teaching time should be increased because there wasn't enough time to practice teaching. This finding is also consistent with the findings of Şirin, Çağlayan, Çetin & Ekenler (2007). The student teachers expected the practice groups to be of 1-3 people. According to the findings of the study of Azar (2003), due to large number of student teachers, university supervisor is not interested enough in themselves.

The student teachers also expected that activities be performed on the participation of all stakeholders. To ensure effective communication and cooperation between university supervisor and cooperating teacher is important in terms of the effectiveness of teaching practice activities. According to surveys, university supervisors and cooperating teachers expected inconsistent expectations from student teachers, they were in the role conflict and they could not act together. If stakeholders work in harmony, teaching practice can be more successful.